

Kā jūs domājat, kad Anna Mauliņa visvairāk mīl savu vīru politiķi, rakstnieku un Saeimas deputātu Jāni Mauliņu: tad, kad viņš no Saeimas tribīnes kaismīgi aicina tūlīt pat pieņemt valstisku demogrāfijas programmu; kad lauku pagastos uzmundrina nomāktas daudzbērnu māmiņas vai kad, bezbēdīgi smeļot, triec par anekdotiskām situācijām? Par dedzīgām vīra runām Anna Mauliņa saka tā:

— Es viņu neierobežoju. Lai runā. Katru gadu Latvijā izmirst 19 tūkstoši cilvēku: divas Alūksnes pazūd no Latvijas kartes. Tas ir briesmīgi. Un es saprotu, kā viņam sāp. Taču savu vīru visvairāk mīlu tad, kad, iejaukusi mīklu pankūkām, pēkšņi atskārstu, ka eļļas pudele tukša. Tad paceļu skatu uz plauktu, kurā jābūt pilnai eļļas pudelei. Miltus, eļļu un cukuru nopirkt — tas ģimenē ir vīra pienākums. Un, ja tur tobrīd tā eļļa patiešām ir, tad es Mauliņu ļoti, ļoti mīlu.

Bibliotekāre Anna un lasītājs Jānis Mauliņš saskatījās bibliotēkā. Toreiz Mauliņš citīgi studējis tādus gudrus žurnālus kā, piemēram, "Nauka i žizn". Toreiz viņš interesējās par kibernetiku — zinātņi par sarežģītu sistēmu vadīšanas teoriju un metodēm; lasīja un prātoja, kā uzbūvēts sociālisms un kurā vietā tā balstī vistrauslākie. Anna arī mēdza ziņkārī ieskatīties šajos žurnālos, sak, ko tad Mauliņš tur tādu atradis? No tiem laikiem viņa visu mūžu atceras teicienu: "Mēs esam kā putekļi vējā" un "Mēs neesam viela, kas saglabājas, bet forma, kas sevi iemūžina".

Gremdējoties zinātnēs, Mauliņš tomēr arvien biežāk pārdomāja savas brīva vīrieša dzīves plusus un mīnus. Un secināja: jo tālāk vecpulsībā, jo izvēlīgāks kļuvis. Domājis, ka labi rakstnieki dzimst tikai vientuļības noskaņā un sieva talanta plauksmei tikai traucēs. Šī doma vēlāk gan izrādījies pilnīgi aplama. Reizēm atkal Mauliņš sevi pārdzīvojis, ka nav piedzimis par sievieti, jo tad varētu gan netraucēti rakstīt romānus, gan bērnus laist pasaulē arī bez lauleņa. Līdztekus šaubām un neziņai viņu arvien biežāk piemeklējusi baiga sajūta, ka Mauliņu cilts aprausies un tai nebūs turpinājuma. Viņš brieda ģimenei un stingri apņēmas — ja precēsies, tad to darīs lielā nopietnībā un nekādā ziņā nešķirsies. Anna gan no skata bijusi mīlīga, taču par vīra ēnu ir nedomājusi kļūt. Viņai bija savi uzskati un, ja kādreiz arī Anna nezināja, kā labāk, viņa iztēlojās, kā līdzīgā situācijā būtu rīkojušies viņas vecāki — vienkārši, bet dzīvesgudri Latgales zemnieki. Tā Anna un Jānis, ne bez sirdssāpēm pieslīpējot savus raksturus, nolēma palikt kopā.

Tagad par moralizēšanu ģimenē un otra cilvēka pārtaisīšanu Mauliņš spriež tā: — Otru mēs visi un vienmēr redzam pietiekami labi, tur nevajag daudz censties. Sevi redzēt ir daudz grūtāk. Prāts man palīdzēja uz sevi kritiski palūkoties. Šajā ziņā izmantoju no politikas ņemtu atziņu: komunisti, taisīdami cilvēkus eņģeļus, uztaisīja gulagu. Ja gribēšu no sievas un bērniem taisīt eņģeļus, vai tik ģimenes gulags nesānāks. Precoties rēķinājos ar to, ka otram būs savi ieradumi. Kur tu akurātāks, tur otrs paviršāks, vienā vietā kaitina otra akurātība, citā — otra paviršība. Taču tāpat kā valsts lietās jānotur Latvija, ģimenes lietās — ģimene. Mana māte bija gudra sieviete. Viņa man mācīja arī uz ģimeni paraudzīties gan ar sirdi, gan ar prātu. Atceros, viņa teica tā: "Paskaties, kā visi pagastā smejas par to nabaga vīru, kurš izdarīja pašnāvību mīlestības dēļ. Karsta mīlestība nes tikai postu. Jādzīvo ar prātu, mierīgi."

Annai ar vīramāti visai draudzīgas attiecības nebija. Varbūt tāpēc, ka Minna Mauliņa ļoti uzpasēja savu dēlu, turklāt, ja viņa ko ieņēmusi galvā, to jaunie ne ar cirvi neizcirstu.

— Kaut es neļāvos, — stāsta Anna, — viņa tomēr mani ietekmēja. Viņa bija emocionāla, godīga, ar skaidriem un negrozāmiem uzskatiem, spēlēja klavesīnu un bija ļoti muzikāla. Kad domas mums nesakrīta, viņa mēdza teikt: "Nekas, nekas, ieiesi arī tu tai bīzē!" Vārdsakot, bridināja, ka neviens nav mūžīgi jauns. Pirmajos kopdzīves gados Mauliņi bieži strī-

dējušies. Tagad Anna atzīst, ka Mauliņš neredi domstarpības speciāli izprovocējis, lai dzirdētu viņas iebildumus, kurus pēc tam varēja ielikt kāda sava romāna varones mutē. Tāda nu reiz Mauliņam runas maniere ir — neuzkrītoši pēdīt sarunu biedru, iztaustīt un izjautāt un kā ar rentgena staru izgaismot pretim sēdošā dvēseles kaktus. Tagad jau pie pirmajiem izpētes mēģinājumiem Annai pietiekot uz vīru paraudzīties ar baltu aci, lai viņš aprautos.

— Tā ir Latvijas nelaime, ka Saeimā tik maz sieviešu, — atzīst Anna. — Mēs taču esam pu-

smēja, kad kolēģi viņu sauca par dzelžu veci. Tikai Anna nekļūdīgi mani, kā ap sirdi vīram, kurš savus uzskatus mainīt nespēja, — šauj kaut nost. Viņas atbalsts Mauliņam tolaik bija ļoti svarīgs. Viņi dzīvoja arvien saskanīgāk un draudzīgāk.

Ar gadiem Anna sapratusi, ka sievietēm vajag vīrus savureiz pasaudzēt, savureiz — pažēlot. To, starp citu, ieteikusi viņas mamma, piebilzdama — neviens svešs cilvēks tavu vīru nepasaudzēs. Arī Jānis Mauliņš arvien vairāk mājas novērtē nevis kā diskusiju kaujas lauku, bet kā

mīkls nespēja apvārdot, iestāstot, ka divreiz divi ir septiņpadsmit. Kad bērns dzird pieaugušo soļus, sauc, bet neviens klāt nenāk, viņš taču jūtas atstumts. Bet kādus divdesmit gadus akadēmiķi potēja šo aplamo teoriju. Veselu paaudzi, tā audzinot, sabojāja, padarīja nemīlu. Patiesībā attiecībās ar bērniem pareizs ir sirds piegājiens, ir par maz pabarot un apģērbt, viņiem jābūt, ka mēs viņus mīlam.

Mauliņš atzīst, ka rakstnieki, pretstatā zinātniekiem, saviem bērniem vispār esot slikti audzinātāji. Viņi it kā aiziet prom no sadzīves, prom no bērniem savā emociju un romānu pasaulē, attālinās un atsvešinās no saviem vīstuvākajiem cilvēkiem. Mauliņš nenoliedz, ka šādi grēkojis pret trim vecākajiem bērniem. Kad piedzimusi jaunākā meita Anda, tad viņš beidzot apjēdzis, kā bērni jābūt. Sievai nebija labi ar veselību un viņš četrus mēnešus mazuli ļoti, ļoti auklējis. Tagad, priecādamies par visiem saviem bērniem, demogrāfs Mauliņš atzīst, ka tieši jaunākā, Anda, ir mierīga, ar skaidru galvu, un trakulības, ja viņai arī piemīt, tad gluži tādas, kā jaunībā pieklājas. Anda studē juristos un politologos vienlaikus, abi dēli Ojārs un Raimonds izvēlējušies ar tehniku saistītu

darbu, vecākā meita Magda mācās Juridiskās fakultātes vakara nodalā. Magda pēc rakstura atsitusies tēvā. Meitas un tēva strīdos, kuri reizēm ieilgstot pat līdz trijiem nakti, viņa Mauliņu sakaujot ar viņa paša argumentiem. Tad rakstniekam nekas cits neatliek kā iet pie sievas žēloties par tādu iznākumu.

Gods kam gods, ģimene Mauliņam pašam ir tik liela, cik par veselīgām ģimenēm karojošam demogrāfam pieklājas. Tomēr aicinājums pēc bērnu pulciņa paša bērnu ausis vismaz pagaidām nav aizsniedzis. Divi vecākie ir precējušies, tomēr pagaidām dāvājuši tikai divus jaukus mazbērnus. Ojāra ģimenē aug Kristīne un Rolands Mauliņi. Lieki teikt, ka Jāni Mauliņu šāda situācija nemaz nesajūsmina.

— Mācu, ka dzīvē ģimene un bērni dod stabilitāti, prieku un laimes sajūtu, — saka Jānis Mauliņš. — Taču viņi jau mani neklausās. Kā visi jaunie, arī manējie ir pārliecināti, ka vecā paaudze nekā nezina. Nu kas viņiem cits atliek, ja tēvs ir baigais morālists! Viņi cenšas atbrīvoties no vecāku iespaida. Viņiem patiešām ir laiks atraisīties no pamācītāja. Traģēdijas rodas tur, kur dēli netiek vajā no mātes ietekmes. It kā žēl, pajaujas, savu ģimeni tā arī neizveido. Taču jauniešiem tāpat kā putniem no ligzdas, lai cik tā silta, jāatbrīvojas un jāmacās lidot pašiem. Mums jādod viņiem brīvība. Vecāku pienākums ir līdz 16

gadiem jauniešiem ielikt morālos pamatus, tālāk pašam jātiek galā. Ja kas neskaids, lai atnāk, pajautā, padomu liegt nevajag.

Jānis Mauliņš gan kopā ar kustības "Latvijai" deputātiem, gan ar Zīgerista "Rūpju biroju" bieži dodas uz lauku pagastiem un skolām, lai dāvinātu skolām grāmatas, lai uzklautu jaunu noskaņojumu un runātu ne tikai par lielu ģimeņu nepieciešamību, bet arī par to, kā jebkurai cilvēkam šodien dzīvot laimīgi un justies labi šajā pasaulē.

— Bērniem acis spīd, kad es runāju par godīgām attiecībām starp cilvēkiem, par to pilnvērtības sajūtu, kādu spēj sniegt ģimene, par to, ka jauns darbs pašam visu dzīvi sirdsapziņu graužis, un tamlīdzīgi, — saka Mauliņš. — Izrādās, skolotāji ar bērniem par maz runā. Lētā līmenī māca par seksu, tas arī viss. Maz māca par augstām jūtām, par laimes sajūtu, darba sniegtu gandarījumu, par dzīves pilnvērtību un cilvēka vērtību sistēmu. Nauda taču dod tikai sajūtību: varu paēst un apģērbties, varu ar lepmu mašīnu aizlaist kaimiņa golfiņam garām, tas arī viss. Es nenosodu tiekšanos pēc varas un naudas, taču nevar redzēt tikai šo vienu dzīves šķautni!

Kāpēc sabiedrībā valda uzskats, ka darbinieks, kurš audzina bērnus, ir nevēlams? Taču nerunā par to, ka līdz ar bērna piedzimšanu vīrietis un sievietē atveras milzīga enerģijas rezerves. Pat bijušie sliņķi pārvēršas apzinīgos darbarūkos! Ģimeniski cilvēki turklāt sabiedrībā vieš dvēseliskumu un sirsniību.

Z. BRIEDE, A. Jermaka foto

MĀJAS — vieta, kur atgūt politikā iztērētos spēkus

Anna un Jānis Mauliņi ar meitu Andu Mauliņu (kreisajā pusē), meitu Magdu un znotu Ēriku Buliņu.

JĀNIS MAULIŅŠ ir pazīstams kā daudzu stāstu, romānu un ar demogrāfiju saistītu avīzrakstu autors. Pats viņš atzīst, ka literatūrai pievērsies tikai tāpēc, lai paustu savus politiskos uzskatus. Tāpēc arī iesaistīšanās tautas kustībā "Latvijai" ir likumsakarīga, — atzīst Mauliņš. Viņš ir jurists, Saeimā ir Juridiskās komisijas sekretārs un vada Saeimas Demogrāfijas apakškomisiju. Deputāta dzīvesbiedre Anna Mauliņa ir Nacionālās bibliotēkas pētniecības nodaļas vadītāja. Viņa lasa lekcijas bibliotēku zinātnē Latvijas Universitātē. Anna prot angļu valodu, ārzemju komandējumu skaita ziņā apsteigusi vīru, pati brauc ar auto, citīgi klausās CNN un BBC ziņu raidījumus un par visinteresantākajiem sarunu biedriem uzskata jauniešus. Anna vīru parasti uzrunā tikai uzvārdā.

Mauliņi izaudzinājuši četrus bērnus, diviem jau ir sava ģimene, bet jaunākie mītinās zem vecāku jumta. Deputāta ģimene dzīvo četrstābu dzīvoklī, brīvdienās ģimene labprāt atpūšas lauku mājā pie Juvera ezera. Māju Dzērbenē viņi nopirka septiņdesmitajos gados. Arī Preiļu rajona Rudzātos, Annas dzimtajā pusē, viņi jūtas kā mājās.

se no sabiedrības. Ja Saeimā dzimumu attiecība būtu tāda, kāda tā ir dzīvē, tad netiktu pieņemti sieviete un ģimene diskriminējoši likumi un tukšas plātības arī būtu mazāk.

Kad Mauliņš iekļāvās rakstnieku sabiedrībā, tālaika pagrīdes politiskie strāvājumi skāra arī viņa ģimeni. Bija gan satraukums, gan bailes, gan neziņa, bet Anna atceras arī ļoti jauki pavadītus vakarus rakstnieku ballēs. Uz tām Mauliņš lāgā negribējis iet, taču dzīvesbiedre pierunājusi. Kaut ballēs piedalījušies arī VDK ziņotāji un klātesošos viņus ļoti pazinuši, rakstnieki atļāvušies paust tiem laikiem gluži brīvdomīgus uzskatus par Latvijas nākotni.

Tolaik arī Mauliņu skāra gan aizliegumi publicēt rakstus, gan uzstāties ar demogrāfiskām runām. Vienbrīd plauktā gulēja pat astoņi uzrakstīti, bet nepublicēti romāni. Mauliņš tikai

vietu, kur atgūt sabiedrībā iztērētos spēkus.

Mauliņš neskaitāmas reizes pārliecinājies, ka sieviete gan ir fiziski vājāka par vīrieti, bet psiholoģiski — stiprāka. Kad bērni bijuši maziņi, Mauliņš arī ļāvis iespaidoties no jaunākām zinātnieku atziņām, proti, ka zīdāim, ja viņš paēdis un sauss, bet blāuj, klāt pie šūpuļa nav jāiet. Sak, lai aug raksturā stingrs un tāds pats nepieķāpīgs kā sociālistiskais tēvs un māte. Mauliņa mamma ar savu dažu klašu izglītību gan tādas gudrības galvā neņēmusi un bez žēlastības gānījusi dēlu: "Kā tu vari tik nejutīgs būt! Mazam, mīlam bērniņam tu nevari pieiet klāt! Vai tu esi cilvēks? Muļķis tu esi!"

— Sievietes jau prot tā pateikt, ka pavisam jocīgi kļūst, — atceras Jānis. — Ja māte bija noskaitusies, preti runāt nedrīkstēju. Tagad saprotu, cik māte bija gudra, viņu neļēja akadē-